

Модул 3.
В пълно съзнание за предизвикателствата пред нас

Общо умение
Отговорно вземане на решения

Специфично умение
Отговорност

ОТГОВОРЕН СЪМ

Днес ще се науча...

Да изпълнявам задълженията си.

Ще имаме нужда от...

Само нас самите.

План на урока

1 Въведение

В началото на днешния урок, ще ви задам няколко въпроса.

Задайте следните въпроси. След като зададете всяка група въпроси, изслушайте учениците си и напишете основните идеи на дъската.

- Какво представляват отговорностите? Възрастните имат ли отговорности? Какви са отговорностите на родителите ви?
- Ами учителите? Какви са техните отговорности?
- А вашите? Децата имат ли отговорности? Какви са те? Днес ще говорим за отговорностите ни.

2 Същина

Ще разделим училищните от домашните си отговорности. Всеки ще изброи отговорностите си в училище и вкъщи и ще запише тези два списъка в работните си тетрадки, на страница „Моите отговорности“ (вж. Материалите за ученици). Имате пет минути, за тази задача.

Засечете времето. След като всички приключат, продължете със следващата част.

Сега ще споделим някои от тези отговорности. Нека всеки от вас ми каже една.

Изслушайте учениците и запишете основните им идеи на дъската.

Могат ли отговорностите да са забавни?

Изслушайте учениците.

Всеки от вас ще отбележи щастливото лице за отговорностите, които обича да изпълнява, и тъжното лице за тези отговорности, които не харесва толкова. Ако например обичате да къпете кучето си и това е едно от вашите задължения, ще отбележите щастливото лице. Ако, от друга страна, едно от вашите задължения е да не говорите в час и това не ви харесва толкова много, ще отбележите тъжното лице.

Нарисувайте щастливо и тъжно лице на дъската и им покажете как да ги отбелязват, като използвате примерите по-горе.

Сега ще споделим отговорността, която ни кара да се чувстваме най-добре и отговорността, която ни харесва най-малко.

Изслушайте учениците и запишете основните им идеи на дъската. След това задайте следните въпроси и изслушайте своите ученици.

- Кои са най-лесните за изпълнение задължения, тези, които харесваме повече или тези, които ни харесват по-малко?
- Как се чувствате, когато изпълнявате отговорностите си? Как се отнасят към вас възрастните?
- Как се чувствате, когато не изпълните някои от отговорностите си? Как се отнасят към вас възрастните?
- Как бихте могли да се чувствате по-добре и да накарате другите да се чувстват добре? Като изпълнявате отговорностите си или като не ги изпълнявате?

За да изпълним по-добре нашите отговорности, ще използваме таблица за наблюдение, която можете да намерите в работния лист „Наблюдавам отговорностите си“ (вж. Материалите за ученици) в работните си тетрадки. В тази таблица ще запишем отговорностите, които искаме да изпълним, както в училище, така и у дома. Ще изберем онези, които не харесваме толкова, или тези, които бихме искали да изпълняваме по-добре. Всеки ден ще отбелязваме щастливо лице, ако успеем да изпълним тази отговорност. Ако не успеем, няма да маркираме нищо. Например, ако отговорността, която изберем, е да си оправяме леглото, то всеки ден, когато я изпълним, ще отбелязваме щастливо лице. По този начин в края на седмицата ще имаме много щастливи лица, ако сме си оправяли леглото всеки ден.

За да им помогнете да разберат как правилно да попълват таблицата за наблюдение, дайте пример на дъската. Можете да използвате един пример за училище и друг за дома.

3 Обобщение

Днес говорихме за отговорностите ни.

- Лесно ли е или е трудно да сме отговорни?
- Защо да сме по-отговорни?
- Как може да ни помогне таблицата за наблюдение?
- Може ли да ни помогне да сме по-отговорни?

Когато сме в ситуации, в които трябва да се грижим за себе си или за своите неща, можем да си спомним какво научихме днес, за да се опитаме да се справяме все по-добре и по-добре.

Материали за ученици

Моите отговорности

Напишете отговорностите си в училище:

1.		
2.		
3.		
4.		

Напишете отговорностите си у дома:

1.		
2.		
3.		
4.		

Наблюдавам отговорностите си

Моите отговорности в училище	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
1.							
2.							
3.							
4.							

Моите отговорности	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
1.							
2.							
3.							
4.							

Концепции, съвети и често задавани въпроси

1 Основни концепции

Отговорност: Да отговаряш за собствените си действия и бездействия и последиците от тези действия и бездействия.

Отговорно вземане на решения: Да подбираме конструктивно и уважително личното си поведение и социалните си взаимодействия, като се съобразяваме с етичните стандарти, опасенията за безопасността, социалните норми, реалистичната оценка на последствията от различни действия и собственото ни благосъстояние и това на другите (CASEL, 2015).

За да помогнете на децата да развият чувството си за отговорност, важно е да им помогнете:

- Да разпознават своите отговорности, както в училище, така и у дома.
- Да си поставят малки задачи, които могат да свършат, и да ги насърчавате да ги изпълняват.
- Да следят дали изпълняват или не своите отговорности.

2 Съвети за учители и родители

- Работете с децата, за да откривате отговорностите на различни хора, включително техните родители и учители, като им показвате, че всички ние трябва да изпълняваме това, което зависи от нас.
- Разгледайте общите отговорности на децата и по-специално отговорностите на Вашето дете или ученик. Можете заедно да направите списък.
- Възлагайте малки отговорности на децата, които могат да изпълняват; например отговорности, свързани с това да се грижат за своите неща или стаи, като например да си подреждат нещата, които използват, или да връщат това, което използват обратно, където му е мястото. Добра идея е да изготвят списъка с отговорностите им съвместно с тях. По този начин ще бъдат по-склонни да сътрудничат.
- Що се отнася до домакинските задължения, е полезно децата да имат малки отговорности, за да се чувстват част от това, което се случва, а не да остават с усещането, че всичко се прави за или от тях. Тези отговорности могат да включват слагането на масата за хранене, поставянето на мръсните дрехи на мястото им и т.н.
- Създайте ред за почистване и вършене на домакински работи. По този начин децата ще разберат, че има време за всичко, както и кога се очаква да помагат.

3 Често задавани въпроси

• Защо е важна отговорността?

Развиването на чувство за отговорност ще помогне на децата да се адаптират по-добре към нуждите на своето обкръжение, да изградят по-добри взаимоотношения с възрастните и да развият способности, които ще им позволят да постигнат целите си в бъдеще, освен, че ще са граждани, които осъзнават ролята си за своето собствено благосъстояние и това на другите.

- **Защо е важно децата да се самонаблюдават?**

Самонаблюдението овластява децата и ги прави отговорни. Вместо контролът да идва отвън, обикновено от авторитета на възрастния, самонаблюдението дава на децата контрол върху собственото им поведение, като развива техните способности. То също така подчертава идеята за непрекъснат процес и изпраща посланието, че нещата обикновено не се постигат веднага, а изискват време и усилия.

- **Защо може децата да не изпълняват своите отговорности?**

Може да има най-различни причини за такова поведение. Децата може да не виждат смисъла в това, което трябва да правят или то може да им се струва абсурдно. Може също да знаят, че ако те не го направят, някой друг ще го направи, така че не е нужно да полагат усилия. По-свободният подход не насърчава отговорността. Напротив, подобна среда, в която всичко е позволено, затруднява развитието на чувството за отговорност. Авторитарната среда също не насърчава изграждането на чувство за отговорност, а по-скоро на послушание или страх от авторитетите. Отговорността може да се развие по-добре в демократична среда, в която децата знаят, че са част от група (семейство или клас) и че трябва да сътрудничат, като изпълняват своите отговорности, така че всичко да функционира както трябва.